

Nr 122.

Ankom till riksdagens kansli den 8 juni 1933 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl. under budgetåret 1933/1934 jämte i ämnet väckta motioner.

(4:e avd.)

Uti den till riksdagen den 3 januari 1933 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1933/1934 har Kungl. Maj:t, under åberopande av det vid propositionen under rubrik »Utgifterna. För flera huvudtitlar gemensamma frågor; 8. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl.» fogade utdraget av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen *dels* godkänna de av departementschefen föreslagna bestämmelserna angående dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl.,

dels ock besluta,

att dyrtidstillägg åt befattningshavare och pensionärer vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar, statens vattenfallsverk, domänverket och statens reproduktionsanstalt eller vid av nämnda verk övertagna företag eller inrättningar samt dyrtidstillägg åt befattningshavare vid bank- och fondinspektionen, sparbanksinspektionen, stuteriväsendet ävensom patent- och registreringsverket, försäkringsinspektionen, flottans pensionskassa och statens pensionsanstalt skola utgå av de medel, av vilka verkets eller institutionens omkostnader i övrigt bestridas, så ock att dyrtidstillägg åt befattningshavare vid vägorganisationen i länen skola utgå av statens automobilskattemedelsfond,

samt att, där arbetslönerna vid försvarsväsendets verkstäder och fabriker m. fl. anläggningar äro uppdelade i grundlöner och dyrtidstillägg, kostnaderna för dyrtidstilläggen skola bestridas från vederbörande underhålls- och anskaffningsanslag.

I enlighet med grunderna för kamrarnas remiss av statsverkspropositionen behandlar utskottet denna framställning med undantag av de delar, som beröra befattningshavare under jordbruksdepartementet samt pensions- och indragningsstaterna.

Vidare har Kungl. Maj:t i förutnämnda till riksdagen den 3 januari 1933 avlåtna proposition (nr 1) under de huvudtitlar, vilka äro föremål för statsutskottets behandling, föreslagit riksdagen att till bestridande

av kostnader för dyrtidstillägg för budgetåret 1933/1934 såsom extra förslagsanslag anvisa

under andra huvudtiteln		kronor	1,050,000
» tredje »		»	160,000
» fjärde »		»	
departementet	kronor	27,000	
lantförsvaret	»	2,900,000	
sjöförsvaret	»	1,200,000	
flygvapnet	»	100,000	
» femte huvudtiteln		»	4,227,000
» sjätte »		»	3,300,000
» sjunde »		»	115,000
» åttonde »		»	1,800,000
» tionde »		»	5,500,000
			570,000

Slutligen har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 61. sid. 91 och 92, av det vid statsverkspropositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för nämnda dag) föreslagit riksdagen godkänna en av departementschefen föreslagen ändring i bestämmelserna angående dyrtidstillägg åt fast anställt manskap vid armén och marinen m. fl.

I anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framställda förslag hava inom riksdagen väckts följande motioner, nämligen

dels en inom första kammaren av herr *J. Johansson* i Friggeråker m. fl. väckt motion, nr 174, däri hemställts, att riksdagen måtte besluta, att dyrtidstilläggen för statliga befattningshavare under budgetåret 1933/1934 skola utgå efter ett fast indextal av 136;

dels en inom andra kammaren av herr *O. Carlström* m. fl. väckt motion, nr 16, i vilken hemställts, att riksdagen måtte besluta sådan ändring av vad i statsverkspropositionen under *Utgifterna*. För flera huvudtitlar gemensamma frågor, punkt 8. Dyrtidstillägg till befattningshavare i statens tjänst m. fl. föreslagits, att dyrtidstilläggen under budgetåret 1933/1934 skola utgå efter ett indextal av 146;

dels en inom andra kammaren av herr *N. V. Sandström* väckt motion, nr 132, däri hemställts, att riksdagen, med avslag å Kungl. Maj:ts förslag i vad avser grunderna för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl. ville, med bibehållande av de av 1932 års riksdag beslutade maximeringsbestämmelserna, besluta, att dyrtidstilläggen åt statens befattningshavare m. fl. under budgetåret 1933/1934 skola utgå efter de allmänna grunder, som gällde före den 1 juli 1931;

dels en inom andra kammaren av herr *G. Persson* i Falla m. fl. väckt motion, nr 138, i vilken hemställts, att dyrtidstillägg till befattningsha-

vare i statens tjänst bestämmes utgå efter ett indextal av 146 och i övrigt enligt nu gällande bestämmelser;

dels en inom andra kammaren av herr *E. Bengtsson* i Kullen väckt motion, nr 148, däri hemställts, bland annat, att riksdagen måtte besluta om sådan ändring i de av Kungl. Maj:t föreslagna grunderna för dyrtidstilläggens utgående, att å s. k. nyreglerad avlöning dyrtidstilläggen helt slopas; att å s. k. oregerad avlöning dyrtidstillägget sänkes från föreslagna 28 till 18 procent, dock med den begränsningen, att det maximibelopp, å vilket dyrtidstillägg må utgå, fastställles till 400 kronor per månad;

dels en inom andra kammaren av herr *O. Olsson* i Kullenbergstorp m. fl. väckt motion, nr 150, vari framställts samma yrkande som i motionen I: 174;

dels ock en inom andra kammaren av herr *E. Andersson* i Stockholm m. fl. väckt motion, nr 326, i vilken föreslagits, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i grunderna för beräkning av dyrtidstillägg, att till befattningshavare i statens tjänst, vilkas lön ej överstiger det för 16:e löneklassen i avlöningsreglemente för kommunikationsverken angivna beloppet, skall utgå dyrtidstillägg beräknat efter ett levnadskostnadsindex av lägst 160, och att, om levnadskostnadsindex överstiger 160, dyrtidstillägget skall beräknas efter det högre index, som levnadskostnadsberäkningarna utvisa; att dyrtidstillägget i övrigt utgår efter de grunder, som fastställdes av 1932 års riksdag, dock att befattningshavare, vilken åtnjuter lön enligt 17:de löneklassen i avlöningsreglemente för lönereglerade verk, skall erhålla dyrtidstillägg med 11 procent. Den som har lön enligt 18:de löneklassen med 9 procent. Den som har lön enligt 19:de löneklassen med 6 procent. Den som har lön enligt 20:de löneklassen med 3 procent samt att den, som åtnjuter lön enligt högre löneklass än 20:de, icke skall uppbära något dyrtidstillägg. För befattningshavare, som nu åtnjuter s. k. oregerat dyrtidstillägg och har lön, som är högre än den i 17:de löneklassen angivna, utgår dyrtidstillägget med 28 procent och minskas därefter med 2 procent för varje helt 100-tal kronor, med vilket grundlönen överstiger den grundlön, som är angiven i 17:de löneklassen i löneplanen för lönereglerade verk.

De allmänna grunderna för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst återfinnas i kungörelsen den 15 juni 1923 (nr 265) med däri genom kungörelserna den 18 juni 1926 (nr 270), den 14 juni 1928. (nr 210), den 20 juni 1930 (nr 234), den 26 juni 1931 (nr 274) och den 30 juni 1932 (nr 352) gjorda ändringar. Beträffande dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer äro bestämmelser meddelade i kungörelse den 18 juni 1925 (nr 275), vilken i viss del ändrats genom kungörelser den 18 juni 1926 (nr 271) och den 18 juni 1927 (nr 252). Vad angår dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl. gäller härom en den 15 juni 1923 utfärdad kungörelse

(nr 267) med ändringar genom kungörelserna den 18 juni 1926 (nr 272), den 18 juni 1927 (nr 253) och den 22 juni 1932 (nr 303).

Förutom till de statens befattningshavare och pensionärer, vilka inbegripas under de nu nämnda kungörelserna, utgå dyrtidstillägg även till åtskilliga andra personalgrupper, bland vilka må nämnas lärare vid vissa statsunderstödda undervisnings- m. fl. anstalter (kungörelser den 22 juni 1923, nr 305—307, med däri vidtagna ändringar, och den 22 juni 1928, nr 231) samt föreståndare och lärare vid lantman-, lantushålls- och lantbruksskolor (kungörelse den 29 juni 1921, nr 476, med senare företagna ändringar).

Enligt nu berörda bestämmelser äro dyrtidstilläggen ställda i visst förhållande till socialstyrelsens levnadskostnadsindex, vilken avser att giva ett uttryck för den efter ingången av augusti 1914 inträdda ökningen i levnadskostnaderna.

Enligt huvudförfattningen i ämnet, den förut nämnda kungörelsen den 15 juni 1923 (nr 265), utgå dyrtidstilläggen med vissa procent å månadslönen. Beträffande befattningshavare med oreglerad avlöning är procenttalet för dyrtidstillägget lika med hälften av talet för levnadskostnadsökningen enligt socialstyrelsens index, därvid procenttalet i förekommande fall avjämnas till närmast lägre hela tal. För befattningshavare med nyreglerad avlöning utgår dyrtidstillägget efter ett 18 enheter lägre procenttal. Förhöjning av dyrtidstillägget på grund av försörjningsplikt gent emot barn under 16 års ålder tillkommer befattningshavare vid oreglerade verk med 5 kronor och vid reglerade verk med 4 kronor för månad och barn. För befattningshavare under 25 år och utan försörjningsplikt, som nu nämnts, nedsättes dyrtidstillägget med en tiondel. Vid levnadskostnadsindex av 161 eller 160 blir procenttalet för dyrtidstillägget enligt dessa regler 30 vid oreglerade verk och $(30 - 18 =)$ 12 vid nyreglerade verk. En levnadskostnadsindex av 159 eller 158 ger procenttalet 29 respektive 11, en levnadskostnadsindex av 157 eller 156 procenttalet 28 respektive 10 o. s. v.

Dyrtidstillägg åt fast anställt manskap vid armén och marinen m. fl. utgår enligt i ämnet gällande bestämmelser (S. F. S. 1923: 200, 1924: 191) å viss del av den för månad uppburna avlöningen efter ett procenttal, motsvarande hälften av det fastställda talet för levnadskostnadsökningen minskat med 24. I fråga om befattningshavare som nu sagts, vilken vid början av det kalenderkvartal, som omfattar den månad dyrtidstilläggen avse, på grund av försörjningsplikt underhållit barn under 16 års ålder, ökas dyrtidstillägget med ett belopp räknat efter 4 kronor för varje månad och varje sålunda underhållet barn, dock högst med det belopp var till det procentuella dyrtidstillägget för motsvarande tid uppgår.

På grund av den sänkning av levnadskostnadsindex, som inträtt, sedan 1923 års dyrtidstilläggsgrunder fastställdes, hava de procenttal, efter vilka

dyrtidstilläggen beräknats, likaledes nedgått. Följande sammanställning utvisar de procenttal, efter vilka dyrtidstillägg utgått å nyreglerad avlöning under budgetåren 1923/1924—1930/1931:

Budgetår	1:sta kvartalet	2:dra kvartalet	3:dje kvartalet	4:de kvartalet
1923/1924	19	20	20	18
1924/1925	17	19	21	20
1925/1926	20	19	19	18
1926/1927	18	17	17	17
1927/1928	16	18	17	17
1928/1929	18	18	17	17
1929/1930	16	17	15	14
1930/1931	14	13	12	12

Under sistförflutna och innevarande budgetår hava vissa avvikelser varit gällande från de nu i korthet antydda allmänna grunderna för dyrtidstilläggens utgående. Sålunda beslöt 1931 års riksdag beträffande dyrtidstillägg under budgetåret 1931/1932, att, om gällande levnadskostnadsindex under sagda budgetår nedginge under siffran 160, dyrtidstillägg likväl skulle beräknas efter sistnämnda siffra. Ehuru levnadskostnadsindex sjönk, så att indextalet utgjorde 158 den 1 juli och den 1 oktober 1931 samt 157 den 1 januari och den 1 april 1932, utgick likväl på grund av nämnda beslut dyrtidstillägget under hela budgetåret 1931/1932 med 30 procent å oreglerad avlöning och med 12 procent å nyreglerad avlöning. Därest icke den av riksdagen beslutade spärren förelegat utan 1923 års allmänna grunder i denna del varit oförändrat gällande, hade dyrtidstillägg i stället utgått efter 29 procent å oreglerade och 11 procent å nyreglerade löner under budgetårets förra hälft samt efter respektive 28 och 10 procent under den senare hälften av budgetåret, d. v. s. under första halvåret 1932.

För innevarande budgetår gäller på grund av 1932 års riksdags beslut, att dyrtidstilläggen utgå efter ett fast indextal av 156. Därjämte har en avvikelse stadgats beträffande de maximibelopp för månad, å vilka enligt 1923 års grunder dyrtidstillägg må utgå; ifrågavarande maximibelopp hava fastställts för nyreglerad avlöning till 700 kronor i månaden (i stället för 800 kronor) och för oreglerad avlöning till 600 kronor i månaden (i stället för 650 kronor).

De av riksdagens beslut betingade författningsbestämmelserna hava meddelats i två kungörelser i ämnet den 30 juni 1932 (nr 353 och 354).

För innevarande budgetår utgå i enlighet med dessa bestämmelser dyrtidstilläggen — fränsett barntilläggen — å nyreglerad avlöning med 10 procent å månadslönen och å oreglerad avlöning med 28 procent å månadslönen.

Chefen för finansdepartementet har i ärendet anfört följande:

I samband med anmälan av finansplanen har jag meddelat, att jag icke ansåge mig böra föreslå någon ändring i de för löpande budgetår gällande grunderna för dyrtidstilläggen. I enlighet härmed förordar jag, att

dyrtidstilläggen bestämmas att jämväl för budgetåret 1933/1934 utgå på grundval av ett indextal av 156 samt att de för innevarande budgetår gällande maximeringsföreskrifterna vinna fortsatt tillämpning under nästa budgetår.

Verkställda beräkningar rörande kostnaderna för dyrtidstillägg enligt de sålunda föreslagna grunderna utvisa, att dessa kostnader belöpa sig till 17.6 miljoner kronor för befattningshavare och pensionärer vid affärsverken samt till 45.4 miljoner kronor för övriga till dyrtidstillägg berättigade. De sålunda beräknade kostnaderna fördela sig på följande sätt:

Dyrtidstillägg vid affärsverken	Milj. kr.	17.6
Dyrtidstillägg i övrigt:		
	Milj. kr.	
1. Allmänna anslagen till dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst å huvudtitlarna II—X	17.6	
2. Statsunderstödda undervisningsanstalter	19.2	
3. Övriga dyrtidstillägg å huvudtitlarna II—X	0.6	
4. F. d. befattningshavare samt änkor och barn m. fl.	7.0	
5. Pensionerade båtsmän m. fl.	1.0	45.4

Summa 63.0.

Chefen för försvarsdepartementet har förordat att bestämmelserna rörande det fast anställda manskapets dyrtidstillägg ändras sålunda, att såsom maximum för barntillägget sättes det belopp, som efter ett procenttal, vilket med 18 enheter understiger halva talet för levnadskostnadsökningen, skulle utgå i procentuellt dyrtidstillägg på de avlöningsförmåner, varå det fast anställda manskapet för närvarande äger åtnjuta sådant dyrtidstillägg.

Utskottet.

Utskottet har under hand från socialstyrelsen införskaffat vissa uppgifter rörande beräkningen av levnadskostnadsindex samt beträffande de synpunkter, som inom styrelsen gjorde sig gällande, vid bedömandet av utvecklingen på det ekonomiska området under det kommande budgetåret och ett fixerande på grund härav av en genomsnittlig levnadskostnadsindex för nämnda budgetår. Ifrågavarande uppgifter hava i sammandrag såsom bilagor fogats vid detta utlåtande. (Bil. A och B.)

Av de införskaffade uppgifterna framgår, att numera rådande förhållanden på det ekonomiska området göra det synnerligen svårt att i förväg med någorlunda säkerhet bedöma utvecklingen under nästkommande budgetåret. Framför allt på grund härav har utskottet ej ansett sig kunna förorda, att dyrtidstilläggen för befattningshavare i statens tjänst för nämnda budgetår bestämmas att utgå efter en för budgetåret i dess helhet i förväg fastställd levnadskostnadsindex. För närvarande utgå dyrtidstilläggen efter en levnadskostnadsindex av 156, ehuru densamma i själva verket är 153. Då utskottet nu anser sig böra tillstyrka en återgång till förut gällande grunder för dyrtidstilläggens fastställande utan

i förväg bestämda gränser vare sig nedåt eller uppåt, innebär detta ett avstyrkande såväl av Kungl. Maj:ts förslag som av motionerna I: 174 av herr Johansson i Friggeråker m. fl., II: 16 av herr Carlström m. fl., II: 138 av herr Persson i Falla m. fl., II: 148 av herr Bengtsson i Kullen, II: 150 av herr Olsson i Kullenbergstorp m. fl. samt II: 326 av herr Andersson i Stöckholm m. fl., i vad de avse fixerande av visst indextal för dyrtidstilläggen under nästkommande budgetår. Utskottet ansluter sig alltså till det yrkande, som uti ifrågavarande hänseende framförts i den av herr Sandström väckta motionen II: 132.

Vad därefter beträffar frågan om det maximibelopp, å vilket dyrtidstillägg skall utgå, är utskottet i likhet med sistnämnda motionär av den uppfattningen, att nu gällande maximibelopp, som utgör 700 kronor i månaden för nyreglerad avlöning och 600 kronor i månaden för oreglerad avlöning, böra bibehållas för det kommande budgetåret. Denna ståndpunkt omfattas jämväl av departementschefen. Vidkommande åter övriga i motionerna väckta förslag har utskottet icke funnit dem böra föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

Då utskottet alltså ansett sig böra förorda, att dyrtidstilläggen under budgetåret 1933/1934 skola utgå efter en kvartalsvis rörlig index och i huvudsak efter de vid 1923 års riksdag fastställda grunderna, har utskottet funnit sig böra vid beräkningen av anslag till dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst utgå från en medelindex under budgetåret av 152. I anslutning härtill synas de av Kungl. Maj:t föreslagna anslagsbeloppen kunna något sänkas, och föreslår utskottet, att anslagen för budgetåret 1933/1934 under de särskilda huvudtitlarna upptagas med följande belopp:

under andra huvudtiteln	kronor	950,000
» tredje »	»	120,000
» fjärde » försvarsdepartementet	»	25,000
» » » lantförsvaret	»	2,500,000
» » » sjöförsvaret	»	900,000
» » » flygvapnet	»	80,000
» femte »	»	3,100,000
» sjätte »	»	95,000
» sjunde »	»	1,450,000
» åttonde »	»	5,100,000
» tionde »	»	470,000.

Den av utskottet sålunda beräknade besparingen i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppgår, med inräknande av dyrtidstillägg för befattningshavare vid affärsverken, till 7 à 8 miljoner kronor.

Kungl. Maj:ts förslag i övrigt föranleder icke till någon erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) beträffande befattningshavare, hörande under andra—åttonde samt tionde huvudtitlarna (respektive motsvarande departement),

1) med bifall till motionen II:132 av herr N. Sandström, i vad denna motion rör indextalet för dyrtidstilläggen åt befattningshavare i statens tjänst, samt med avslag å såväl Kungl. Maj:ts förslag som motionerna I:174 av herr Johansson i Friggeråker m. fl. och II:150 av herr Olsson i Kullenbergstorp m. fl., II:16 av herr Carlström m. fl., II:138 av herr Persson i Falla m. fl., II:148 av herr Bengtsson i Kullen samt II:326 av herr Andersson i Stockholm m. fl., i vad Kungl. Maj:ts förslag och sistnämnda fyra motioner avse fixerande av visst indextal för dyrtidstilläggen åt befattningshavare i statens tjänst för budgetåret 1933/1934, besluta, att dyrtidstilläggen under nämnda budgetår skola utgå, i vad avser nämnda tal, efter de av 1923 års riksdag fastställda grunderna;

2) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och förenämnda motioner II:16, II:132 och II:138 ävensom med avslag å motionerna II:148 och II:326, i vad Kungl. Maj:ts förslag och här nämnda motioner avse bestämmande av viss maximigräns för dyrtidstilläggen, besluta, att de grunder, som härutinnan fastställts av 1932 års riksdag, skola oförändrade tillämpas under budgetåret 1933/1934;

3) besluta, att de av chefen för finansdepartementet i övrigt förordade bestämmelserna angående dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst skola gälla under budgetåret 1933/1934;

b) för budgetåret 1933/1934 såsom extra förslagsanslag anvisa till dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst:

under andra huvudtiteln.....		kronor	950,000
» tredje »	»	»	120,000
» fjärde » försvarsdepar- temetet	»	»	25,000
» » » lantförsvaret..	»	»	2,500,000
» » » sjöförsvaret....	»	»	900,000
» » » flygvapnet	»	»	80,000

under femte huvudtiteln.....	kronor	3,100,000
» sjätte »	»	95,000
» sjunde »	»	1,450,000
» åttonde »	»	5,100,000
» tionde »	»	470,000;

c) besluta,

ej mindre att dyrtidstillägg åt befattningshavare vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar, statens vattenfallsverk eller vid av nämnda verk övertagna företag eller inrättningar samt dyrtidstillägg åt befattningshavare vid bank- och fondinspektionen, sparbanksinspektionen, patent- och registreringsverket och försäkringsinspektionen, skola utgå av de medel, av vilka verkets eller institutionens omkostnader i övrigt bestridas, så ock att dyrtidstillägg åt befattningshavare vid vägorganisationen i länen skola utgå av statens automobilskattemedelsfond,

än även att, där arbetslönerna vid försvarsväsendets verkstäder och fabriker m. fl. anläggningar äro uppdelade i grundlöner och dyrtidstillägg, kostnaderna för dyrtidstilläggen skola bestridas från vederbörande underhålls- eller anskaffningsanslag;

d) godkänna den av chefen för försvarsdepartementet i statsrådsprotokollet den 3 januari 1933 förordade ändringen i bestämmelserna angående dyrtidstillägg åt fast anställt manskap vid armén och marinen m. fl.

Stockholm den 8 juni 1933.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Kvarnzelius*, *Widell*, *Olof Olsson*, *Nilsson* i Malmö, *Nilsson* i Gränebo, *Svensson* i Kompersmåla, *Johansson* i Fredrikslund, *Carlsson* i Gävle, *Walles*, *Ernfors*, *Petrén* och *Björck*; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Strindlund*, *Persson* i Fritorp, *Eriksson* i Stockholm, *Jeppsson*, *Andersson* i Höör, *Persson* i Falla, *Jonsson* i Eskilstuna, *Ward*, *Norsell*, *Lindskog* och *Hultman*.

Reservationer:

1:o) av herrar *Nilsson* i Gränebo, *Svensson* i Kompersmåla, *Johansson* i Fredrikslund, *Ernfors*, *Strindlund*, *Persson* i Fritorp, *Persson* i Falla och *Hultman*, vilka ansett, att efter sista stycket i utskottets motivering (»Kungl. Maj:ts förslag — — — sida») bort införas ett uttalande av följande lydelse:

»I detta sammanhang har utskottet emellertid i anledning av de uppgifter, som utskottet inhämtat från socialstyrelsen rörande beräkningen av levnadskostnadsindex, velat föreslå, att en fullständig utredning verkställs rörande grunderna för fastställandet av detta indextal. Utskottet är nämligen av den uppfattningen, att erinringar kunna göras mot nuvarande beräkningssätt, särskilt medtagandet av vissa poster vid indexberäkningen, exempelvis vissa skatteposter och åtskilliga under rubriken 'Övriga utgifter' upptagna ändamål. (Jfr Bil. A tab. II.) Utskottet har därför ansett, att riksdagen bör i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om verkställande av en dylik undersökning, vars resultat synes böra framläggas för nästkommande års riksdag.»

samt att i anslutning härtill i utskottets hemställan bort införas ett mom. e) av följande lydelse:

e) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning rörande grunderna för beräkningen av levnadskostnadsindex såsom underlag för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst samt för nästkommande riksdag framlägga resultatet därav.»;

2:o) av herr *Anderson* i Råstock, som ansett budgetära skäl motivera en anslagsberäkning efter ett indextal av 154.

Bilaga A.**P. M.****angående socialstyrelsens levnadskostnadsindex.**

Socialstyrelsens indexberäkningar grunda sig på två faktorer:

a) *priserna* å de i ett normalhushålls budget ingående förnödenheter och b) ifrågavarande *budget*. Sammansättningen av denna budget, vilken härrör sig från 1923 års levnadskostnadsundersökning och är den för normalfamilj (man, hustru och två barn) inom arbetare- resp. lägre tjänstemannaklassen typiska, framgår av bifogade tab. 1. (Jfr Soc. Medd. 1932, nr 4, sid. 318.) Av dessa faktorer är det givetvis priserna, som genom sina växlingar framför allt inverka på levnadskostnadsindex.

Det befinnes, att skatterna ingå i budgeten med 6.1 procent och posten »övriga utgifter» med 24.1 procent. Fråga har nu uppstått, vilken verkan på indexsiffran en strykning av skatterna och mera avsevärd beskärning av övriga utgifter skulle utöva. Resultatet kan utläsas ur bifogade tab. 2.

Det framgår av nämnda tabell, att indexsiffran vid ett dylikt ingrepp på den hittills tillämpade budgeten skulle falla med 8 enheter, därav omkring 3 enheter äro att tillskriva borttagandet av skatterna och 5 enheter reduceringen av posten »övriga utgifter». Denna betydande sänkning av indexsiffran beror givetvis på att skatter och flertalet »övriga utgifter» för närvarande utvisa en *relativt* hög kostnadsstegring. Det må emellertid å andra sidan erinras, att under de första 6 å 7 åren efter 1914 ett motsatt förhållande var rådande och att ett borttagande av ifrågavarande levnadskostnadsfaktorer då skulle ha verkat väsentligt höjande på indexsiffran. Om man t. ex. 1919 medtagit enbart livsmedel, skulle index i stället för 262 ha varit 320 — och i verkligheten ännu mycket högre, enär man räknade med maximipriser. Förutom de på grund av hyresregleringen låga hyrespriserna var det just skatter och övriga utgifter, som vid denna tid höllo indexsiffran nere. För övrigt framgår den roll de olika levnadsförnödenheterna spelat under respektive år av bifogade tab. 3. I själva verket har index för övriga utgifter först under de tre sista åren legat något mera avsevärt över generalindex.

I budgeten ingå som ovan nämnts, övriga utgifter med 24.1 procent. Detta gäller för arbetare- och lägre tjänstemannahushåll i städer och stadsliknande samhällen med en genomsnittlig inkomst år 1931 av cirka 3,500 kronor. I samma mån inkomsten stiger, ökas ifrågavarande procentsiffra och minskas livsmedelsprocenten. En reducering av posten »övriga utgifter» måste därför verka i ännu högre grad förryckande på indexsiffran för hushåll med högre inkomster samt mer och mer avlägsna den från verkliga förhållandet. Som exempel kan anföras, att i en tjänstemannabudget, som slutar på omkring 8,000 kronor, upptogo livsmedel enligt 1923 års undersökning cirka 23 procent och »övriga utgifter» 36 procent, medan av de i *index*-budgeten kvarstående utgiftsbeloppen enligt tab. 2 livsmedel upptogo 46 procent och »övriga utgifter» 12 procent.

I samband härmed torde få erinras, att den genom socialstyrelsens levnadskostnadsindex funna ökningen av levnadskostnaderna, som t. ex. den

1 april 1932 uppgick till 57 procent i förhållande till juli 1914, motsvarande indextalet 157, endast i så måtto legat till grund för dyrtidstilläggen, att ökningstalet, avrundat till 56, minskats till hälften. För verk med oreglerade löner, där grundlönen är den samma som år 1914, utgår alltså dyrtidstillägget med 28 procent av grundlönen, motsvarande indextalet 128. För verk med nyreglerade löner har som bekant grundlönens höjning ansetts motsvara 18 indexenheter, vilka således för sådana verk avdragas från talet 28, varefter återstå 10 procent, som utgjort dyrtidstillägget till befattningshavarna i sistnämnda verk under budgetåret 1932/1933.

Tabell 1. K. Socialstyrelsens levnadskostnadsindex.

1931 års budget.

A) Livsmedel, bränsle och lyse samt bostad.

Varuslag	Kvantiteter	Kostnad 1931	Kostnad 1931 i % av 3,500
<i>Livsmedel.</i>			
Mjolk: oskummad, okontrollerad morgon-	1,000 liter	210.00	6.00
» » » aften-	—	—	—
separerad	60 »	4.80	0.14
Smör: bords- (mejeri-).....	36 kg	90.36	2.58
mat- (lands-).....	—	—	—
Ost: helfet, småpipig, okryddad	12 »	22.68	0.65
halv fet » »	5 »	7.05	0.20
Margarin, växt- (ej smörblandat)	28 »	37.52	1.07
Ägg, svenska, färska.....	30 tjög	60.90	1.74
Potatis, gammal.....	112 5 liter	49.28	1.41
»	— hl	—	—
färsk, svensk	— 5 liter	—	—
Gula ärter, svenska	6 kg	1.98	0.06
Bruna bönor, holländska	2 »	0.86	0.02
Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmalning.....	176 »	68.64	1.96
råg, sammalet eller toppat, svenskt	20 »	4.80	0.14
rågsikt-, svenskt, märket 000.....	53 »	18.55	0.53
Gryn: havre- (ångpreparerade)	22 »	7.70	0.22
ris-, Burma- eller svenska, prima	8 »	3.84	0.11
Rågbröd: hårt (grovtt spisbröd)	34 »	25.84	0.74
» (knäckebröd)	—	—	—
sötlimpa eller siktbröd	53 »	32.33	0.92
grovbröd (grov hålkaka, ankarstock)	34 »	15.64	0.45
Vetebröd: skorpor, ordinära	6 »	8.52	0.24
mjukt matbröd, billi- (bakat med vatten)	—	—	—
gaste sort { » » mjölk }	11 »	9.13	0.26
mjunkt kaffebröd, billigaste sort.....	27 »	27.81	0.79
Nötkött, färskt: stek {	29 kg	48.72	1.39
soppkött }	—	—	—
Kalvkött, stek: gödkalv {	22 »	40.70	1.16
spädkalv }	—	—	—
Fårkött, färskt, stek	5 »	11.05	0.32
Malet nötkött (köttfärs)	13 »	24.31	0.69
Fläsk, färskt (sidfläsk).....	37 »	56.24	1.61
salt, svenskt	11 »	17.49	0.50
» amerikanskt	—	—	—

Varuslag	Kvantiteter	Kostnad 1931	Kostnad 1931 i % av 3,500
Fisk, färsk: abborre)	7 kg	10.71	0.31
gadda)			
sill	9 »	6.12	0.17
strömming	15 »	10.05	0.29
torsk	15 »	14.70	0.42
rödspotta (spätta)	—	—	—
kolja	—	—	—
Salt sill, prima Islands	18 »	10.80	0.31
Kabeljo av långa med fenor och stjärt	4 »	3.52	0.10
Kaffe, rostat. Santosblandning	20 »	53.20	1.52
Socket, bit-	109 »	45.73	1.31
Salt, matsalt	—	—	—
Äpplen, ät-	20 »	22.00	0.63
Apelsiner, medelstorlek	7 dussin	9.17	0.26
Bananer, prima	7 kg	9.94	0.28
Katrinplommon, amerikansk storlek 40/50	5 »	5.00	0.14
Vitkål, svensk	25 »	7.25	0.21
Pilsner, klass II (utan glas)	75 ¹ / ₃ l	16.50	0.47
Svagdricka	45 liter	7.20	0.21
Tobak	—	30.00	0.86
Summa		1 168.68	33.89
Med komplettering av 10.81 %		1,295.00	37.00
<i>Bränsle och lyse.</i>			
Elektrisk ström	100 kWh	36.00	1.03
Fotogen, Water White	15 liter	3.90	0.11
Gas	100 kbm	17.00	0.49
Ved: björk-, osågad, hemkörd	2.8 »	32.76	0.94
barr-, »	3.4 »	30.26	0.86
Kol: antracit-, (»valnöt»), hemkörd	1.5 hl	9.86	0.28
hushålls- (fyrrkol), prima, hemkörd	2.0 »	6.02	0.17
Koks, hemkörd: ca 20—40 mm.	100 kg	4.70	0.13
ca 40—60 eller 60—80 mm.	100 »	4.50	0.13
Summa		145.00	4.14
Summa livsmedel, bränsle och lyse		1,440.00	41.14
Bostad		510.00	14.57

B) Beklädnadsartiklar.

Varuslag	Kvantitet enligt budget 1931	Kostnad 1931	Kostnad 1931 i % av samtl. utg. (3,500)
Ylletyg	8 m.	24.80	0.71
Bomullstyg	25 »	23.00	0.66
Ullgarn	1 kg	8.75	0.25
Kostym, beställd	¹ / ₃ 1 st.	105.75	3.02
» konfektion	² / ₃ 1 st.		
Överrock, konfektion	1 st.	82.22	2.36
Hatt	2 »	20.90	0.60
Skjorta	2 »	11.02	0.31
Kalsonger	2 par	6.70	0.19
Strumpor, mans-, ylle	4 »	8.86	0.24

Varuslag	Kvantitet enligt budget 1931	Kostnad 1931	Kostnad 1931 i % av samtl. utg. (3,500)
Strumpor, dam-, konstsilke	2 par	8.30	0.24
» barn-, bomull	5 »	6.70	0.19
Arbetsblus	1 st.	3.91	0.11
Summa		310.41	8.87
Komplettering (16.46 %)		51.09	
Summa		361.50	10.33
Smorladerskängor	1/2 par	6.88	0.19
Boxkalvskängor, mans-	1 »	18.12	0.52
» barn-	4 »	45.40	1.80
Lågskor, dam-	1 »	15.60	0.45
Galoscher	2 »	8.28	0.24
Halvsulning och klackning	6 ggr	39.42	1.13
Summa		133.50	3.81
Summa beklädnad		495.00	14.14
C) Skatter.			
Statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, landstings- skatt och kommunalskatt	Beräknad på inkomstbe- lopp = bud- getens kron- summa in- komståret	213.00	6.09
D) Övriga utgifter.			
1. Inventarier		140.00	4.00
a) Möbler: matbord, stolar av ek, pinnstolar av björk, turist- säng		55.00	1.58
b) Mattor och sängkläder m. m.: matta av jutebouclé, linoleum- matta, trädgardiner, vaddmadrass, sängfilt		25.00	0.71
c) Hushållslinne och köksaker: handdukar, lakansväv, tall- rikar, kaffekoppar med fat, dricksglas, mjölkfat, hink ...		35.00	1.00
d) Redskap och verktyg: elektr. strykjärn, tvättbräde, träd- spik, hammare, vedsåg, symaskin, glödlampa		25.00	0.71
2. Rengöringsmedel och tvätt		45.00	1.29
a) Tvål och såpa: handtvål, tvättvål, såpa		35.00	1.00
b) Tvätt: tvätt och strykning av stärkekragar, hushållstvätt utan mangling } tvätt och strykning av skjorta, hushållstvätt med mangling }		10.00	0.29
3. Hälso- och sjukvård		80.00	2.29
a) Hälsovård: karbad, rakning (rakblad), hårklippning, tand- kräm		25.00	0.72
b) Sjukvård: medicin, läkararvode		55.00	1.57
4. Intellectuella ändamål		90.00	2.57
a) Skolböcker		15.00	0.43
b) Skolavgifter		20.00	0.57
c) Tidningar och litteratur: tidningar, årsprenumerat och lösnummer, böcker, veckotidning, illustr.		55.00	1.57
5. Förenings- och Försäkringsavgifter		170.00	4.86
a) Fackföreningar		45.00	1.29

	Kostnad 1931	Kostnad 1931 i % av samtl. utg. (3,500)
b) Övriga föreningar	10.00	0.29
c) Sjukassor	35.00	1.00
d) Liv- och kapitalförsäkring	80.00	2.28
6. Nöjen och förströelser	60.00	1.71
a) Biograf	15.00	0.43
b) Teater	7.00	0.20
c) Idrottstävling	8.00	0.23
d) Radiolicens	5.00	0.14
e) Leksaker	5.00	0.14
f) Grammofonskiva	5.00	0.14
g) Velociped	15.00	0.43
7. Resor	70.00	2.00
a) Lokala: Spårvägsresor, omnibusresor	20.00	0.57
b) Andra resor: Järnvägsresor, omnibusresor: enkel..... tur o. retur	50.00	1.43
8. Ränta å lån	10.00	0.29
9. Telefon, post och skrivmaterial	25.00	0.71
a) Telefon och telegram	14.00	0.40
b) Postporto	7.00	0.20
c) Skrivmaterial	4.00	0.11
10. Arbetshjälp i hemmet (tillfällig hjälp med kost)	30.00	0.86
11. Övriga, ej spec. utgifter	122.00	3.49
Summa övriga utgifter	842.00	24.06

Tabell 2. Levnadskostnadsindex,

om posten »skatter» ej medtages och ur posten »övriga utgifter» uteslutas grupperna »intellektuella ändamål», »förenings- och försäkringsavgifter», »nöjen och förströelser», »resor» samt »övriga ej specificerade utgifter».

1	2	3	4	5	6
1 april 1933	Kostnadsbelopp enligt nya budgeten		Indextal (1931 = 100) (kol. 3 i % av kol. 2)	Medeltal av indextalen (juli 1914 = 100) ¹ / ₁ , ¹ / ₄ , ¹ / ₇ , ¹ / ₁₀ 1931	Indextal (juli 1914 = 100) (kol. 4 × kol. 5 : 100)
	Basperiod 1931	¹ / ₄ 1933	¹ / ₄ 1933	¹ / ₇ , ¹ / ₁₀ 1931	¹ / ₄ 1933
Livsmedel	1,295	1,192.66	92.10	129.25	119
Bostad	510	499.80	98.00	205.75	202
Bränsle och lyse	145	131.59	90.75	153.25	139
Beklädnad	495	464.58	93.85	173.75	163
Återstoden av »Övriga ut- gifter»	330	321.21	97.34	163.00	159
Tillhopa	2,775	2,609.84	94.05	154.25	145

Tabell 3. Levnadskostnadsindex.

Årsmedeltal.

Å r	Livs- medel	Bostad	Bränsle och lyse	Bekläd- nad	Skatter	Övriga utg.	Summa utg.
1914	100	100	100	100	100	100	100
1916	152	108	168	160	109	125	139
1917	177	110	215	190	109	140	159
1918	246	112	287	289	113	194	214
1919	320	123	342	328	149	216	262
1920	295	136	353	374	258	233	269
1921	248	157	298	293	352	231	247
1922	186	163	194	220	291	200	198
1923	163	167	186	198	222	188	178
1924	160	178	182	192	179	185	174
1925	169	186	177	191	166	182	177
1926	158	188	169	187	180	180	173
1927	152	196	178	181	184	179	171
1928	154	199	165	184	184	179	172
1929	150	200	161	185	185	178	170
1930	140	204	159	181	178	178	165
1931	129	206	153	174	174	176	159
1932	125	206	147	168	172	177	157

Bilaga B.

P. M.

angående utvecklingen av socialstyrelsens levnadskostnadsindex under budgetåret 1933/1934 (beräkningstillfällena 1 juli 1933—1 april 1934), avgiven av sekreteraren Hugo Heyman.

Vid tidigare tillfällen, då fråga varit om att söka göra några antaganden om den ställning de av socialstyrelsen uträknade indextalen för levnadskostnaderna skulle komma att intaga vid påföljande beräkningstillfällen — ett eller annat år framåt i tiden — har alltid såsom förutsättning för möjligheten av några antaganden överhuvud angivits, att våra valutavärdande myndigheter icke komme att eftersträva en förskjutning av kronans värde i förhållande till guld. Under föreliggande omständigheter är det givetvis av alldeles särskild betydelse att undvika alla kalkyler om levnadskostnadernas sannolika förändringar utan att beakta möjligheten av valutapolitiska åtgärder och deras inverkan.

Det måste emellertid starkt betonas, att det, om man skulle inlåta sig på det valutapolitiska området, kan vara synnerligen vanskligt att bedöma effekten på den inhemska prisnivån av hithörande åtgärder. När Sverige i september 1931 efter England lämnade guldpariteten, förutsågs allmänt

en prisstegring vad såväl parti- som detaljpriser beträffar. Eftersom Sverige för sin deprecierade valuta måste köpa en mängd varor i guldländerna, komme högre priser att betingas i första hand för dessa förnödenheter, men efter hand måste dessa komma att utöva inflytande på vår inhemska löne- och varumarknad, varför en prisstegring måste förutses. Man torde erinra sig, att vissa affärsföretag omedelbart gjorde sig beredda att utnyttja den högre prisnivån.

Missräkningen torde generellt sett kunna sägas ha legat däri att det under konjunkturernas tryck icke blev länderna med försämrad valuta, som måste anpassa sina priser efter guldvalutorna utan tvärtom guldländerna, som för att i möjligaste mån bevara sin kundkrets tvungos till starka prisreduktioner. I den förra gruppen av länder, de s. k. sterlingländerna, dit ju även Sverige hör, har valutans inhemska köpkraft trots den yttre deprecieringen blivit oförändrad eller t. o. m. stigit något vad såväl partipriser som levnadskostnader angår.

Att vid nuvarande labila valutäläge i många länder förutsäga effekten av den ena eller andra åtgärden på hithörande område från svensk sida, torde vara minst lika vanskligt som för två år sedan. Vad särskilt gäller levnadskostnaderna torde beaktas att världslagren på åtskilliga av livsmedelsartiklarna under senaste tid ingalunda tenderat att sjunka, varför man på detta betydelsefulla område har att räkna med kraftiga motvikter mot valutadeprecierande åtgärder.

Vid sidan av valutafrågorna torde man för närvarande vara nödsakad att erinra om de ingrepp i den inhemska prisbildningen, som skett och alltjämt planeras såväl här i landet som annorstädes. Att härigenom betydande men till sin storlek oftast svårberäkneliga inflytanden på levnadskostnaderna äro möjliga, torde vara uppenbart. Även i detta avseende är sålunda en reservation på sin plats.

Såväl valutapolitiska som andra här antydda statsåtgärder måste påtagligen inverka såväl på partipriser som på levnadskostnaderna. Det är emellertid naturligt och av utvecklingen väl bestyrkt, att partiprisnivån påverkas mycket snabbare och kraftigare än levnadskostnaderna. I nuvarande tidsläge har man särskild anledning förmoda att en eventuellt inom den närmaste framtiden begynnande prisstegring i alldeles särskild grad skall finna den *genomsnittliga* levnadskostnadsnivån svårörlig. Några siffror torde motivera denna uppfattning.

Från tiden före krigsutbrottet 1914 till hösten 1929, när det senaste stora prisfallet inbröt, hade enligt kommerskollegii indexberäkningar partiprisnivån i Sverige stigit med 40 procent (indextal respektive 100 och 140). Socialstyrelsen redovisade samtidigt en uppgång av levnadskostnaderna med 70 procent (indextal respektive 100 och 170). Utan att närmare ingå på en diskussion av frågan, vill jag endast såsom min uppfattning framhålla, att bägge indextalerna 140 och 170 mycket väl *kunna* innebära ett inträtt nytt jämviktsläge mellan partipris- och levnadskostnadsnivå. I varje fall kan man icke antaga som självfallet, att ett nytt jämviktsläge kräver återgång till proportionerna från 1914.

Från hösten 1929 till nuvarande tid har emellertid partiprisindexen sjunkit till 105, d. v. s. med 35 enheter eller 25 procent, under det att levnadskostnadsindexen allenast reducerats från 170 till 153, sålunda med 17 enheter eller endast 10 procent. Förskjutningen av förhållandet mellan de bägge prisnivåerna har sålunda under den korta tiden av knappt fyra år varit synnerligen stark, och det synes föreligga alla skäl förutsätta, att en viss utjämning måste komma till stånd för att krisens verkningar skola

kunna övervinnas. Det är nämligen som bekant icke så, att över hela linjen marginalen mellan parti- och detaljpriser likformigt vidgats, utan den ökade spännvidden mellan de bägge indexserierna förklarar huvudsakligen därigenom, att vissa poster av stor betydelse för levnadskostnadsberäkningarna kunnat bibehålla sin nivå praktiskt sett oförändrad.

För ett betydande antal av de förnödenheter och tjänstbarheter, där prisbildningen under de senare åren varit mest svårörlig, har dock under vårmånaderna tendenser yppat sig till bättre anpassning.

En genomgång av de olika huvudposter av utgifter, som ingå i socialstyrelsens indexberäkningar, skall söka giva en närmare bild av de sålunda antydde förhållandena, samtidigt som utsikterna för det instundande budgetårets indexförändringar med ovan angivna reservationer ytterligare något belysas.

Livsmedelsposten, som under lång tid befunnit sig i nedåtgående, har under våren visat tendens till stabilisering, delvis under intryck av de statliga regleringsåtgärderna. Så bundna, som priserna på åtskilliga av de viktigaste förnödenheterna numera äro, synes ett eventuellt ytterligare prisfall å livsmedel sannolikt bliva i huvudsak begränsat till vissa förnödenheter, i främsta rummet bagarbröd, för vilka prisnivån hittills varit relativt hög. Å andra sidan synes det givet, att de för närvarande aktuella regleringsfrågorna särskilt beträffande vissa animaliska livsmedel, om de genomföras, skulle kunna komma att medföra en ej oväsentlig prisuppgång. Överhuvud taget verkar för närvarande en tendens till något stegrade livsmedelpriser betydligt mera sannolik än motsatsen.

Bostadshyrorna började som bekant falla på åtskilliga orter från och med ingången av innevarande hyresår. Sänkningen, som i genomsnitt ej kunnat förändra den särskilda hyresindexen med mer än 4 enheter eller cirka 2 procent, har av socialstyrelsen införts i indexberäkningarna från och med sistlidne 1 april. För följande hyresår emotses väl allmänt ett betydligt kraftigare och mera utbrett hyresfall, men med beaktande av nödvändig tid för materialets bearbetande kommer detta sålunda att endast under ett kvartal påverka levnadskostnadsindexen under nästa budgetår.

Bränsle- och lyseposten är så obetydlig, att den föga påverkar levnadskostnadsindexen vid så begränsade prisfluktuationer, som synas tänkbara under den närmaste framtiden.

Beklädnadspriserna ha vad skodon beträffar länge befunnit sig i sjunkande, varemot kläder i övrigt endast varit föremål för relativt små jämkningar. Det sistnämnda gäller även den inom mindre bemedlade hushåll betydande posten skoreparationer. I samband med under de senaste månaderna genomförda sänkningar av avtalade löner inom vissa branscher, t. ex. beställningsskrädderiet, synes dock ett kraftigare prisfall vara på väg att inträda. Allmänhetens minskade köpkraft synes även i övrigt ha medfört åtskilliga prisreduktioner. Det förhållandet, att i socialstyrelsens prisstatistik ingå noteringar icke blott från de större städerna, där konjunkturväxlingarna på varumarknaderna i allmänhet snabbare följas, utan även från ett antal typiska smärre orter, har emellertid bidragit att göra inverkan på indexen av berörda allmänna nedgång långsammare än den eljest skulle blivit.

Skatteposten steg avsevärt den 1 april i år, då de i år utgående kommunalskatterna inräknades. I höst skola enligt gällande direktiv de på grundval av 1932 års inkomster utgående stats- och landstingsskatterna medräknas och nästa vår de för samma års inkomster debiterade kommunalskatterna. Ehuru man för 1932 måste grunda beräkningarna på en

lägre inkomstnivå än för 1931, torde det dock vara övervägande skäl förutsätta, att höjda skattesatser likväl skola medföra någon höjning av skatteindexen.

Diversegruppen *övriga utgifter* synes med avseende på vissa i densamma ingående utgiftsposter komma att förete nedgång under den närmaste framtiden. För flertalet poster torde dock stillastående vara mest sannolikt. Någon jämkning nedåt av indextalet för hela gruppen bör dock kunna förutses. Liksom gruppen under prisstegringsperioden 1914—1920 hörde till dem, som långsamast inställde sig efter den höjda prisnivån och sålunda då bidrog att hålla levnadskostnadsindexens stegring tillbaka, har den sedermera endast relativt sakta följt nedgången och står därför för närvarande tämligen högt.

Summeras alla de sex ovannämnda huvudposterna, torde den största sannolikheten tala för att under inledningsvis angivna förutsättningar såväl prisstegringar som prisfall under nästkommande budgetår skola komma att påverka levnadskostnadsindexen tämligen obetydligt, men att det synes något sannolikare — med hänsyn särskilt till livsmedelspostens relativt stora betydelse — med en viss uppgång under årets lopp än med motsatsen.
